

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
ชื่อนักศึกษา	นายจิตติปปิ อภิรักษ์มนตรี
รหัสประจำตัว	46069415
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2549
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริพรณ์ ปิเตอร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขนาดและรูปทรงของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลที่จะพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดและบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาแล้วมา ประเมินความพึงพอใจกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมกับการนำไปทดสอบประสิทธิภาพในการปกป้องรักษาสินค้าไม่ให้เกิดความเสียหายที่ ศูนย์การบรรจุหีบห่อไทย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 100 คน คือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่เกาะเกร็ดจำนวน 50 คน และคนในพื้นที่เกาะเกร็ดจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการด้านต่างๆ ของกลุ่มเป้าหมาย ค่าเฉลี่ย ค่าฐานนิยม และแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้งานและทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับ วิเคราะห์ค่าสถิติด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยสรุปว่า

1. ผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์แนวทางที่ 3 เป็นผลงานที่ควรนำไปผลิตจริง
2. บรรจุภัณฑ์ที่ได้พัฒนาแล้ว สามารถแก้ปัญหาของบรรจุภัณฑ์เดิมได้อีกด้วยและยังเป็นการลดต้นทุนการผลิตจากบรรจุภัณฑ์เดิม
3. กลุ่มเป้าหมายและผู้จำหน่ายมีความพึงพอใจมาก กับบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาแล้วและยังมีประสิทธิภาพการใช้งานทั้งในด้านการด้านแรงสั่นสะเทือน สามารถปกป้องสินค้าไม่ให้เกิดเสียหายได้

Thesis Title	Study and Development of Packaging for Ko Kret's Ear Thenware in one Tambon one Product Project
Student	Mr. Jitsin Apilukmontri
Student ID.	46069415
Degree	Master of Science In Industrial Education
Programme	Industrial Design Technology
Year	2006
Thesis Advisor	Associate Professor Udomsak Saributr
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Siripron Peters

ABSTRACT

This research intend to study regarding with size and shape of Ko Kret's earthenware, which is to develop or improve their packages. The developed products have to be both evaluated the pleasure by target customers and tested the efficiency for protecting their fragility at Thai Packaging Centre.

There were one hundred sample tests of target group that were fifty travelers and fifty local people. The questionnaires were used for getting the data from the target group such as the requirements and desires of package, the pleasure of target group. The results can be showed by using the average and mode value, which is to analyze the statistic of pleasure, in contrast is taken for testing the hypothesis.

The research results illustrate that:

1. The third developed product should be selected to produce for packaging.
2. The developed package can be a solution for reducing budget
3. The target group samples and dealers pay more attention on the new developed package that its efficiency is suitable for resisting the shock action also.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้บุคคลสำคัญที่ผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถหาคำตอบสำเร็จลุล่วงด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริพรรณ ปิเตอร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำชี้เส้นทางแห่งความรู้และคอยกำกับเส้นทางความคิดให้ผู้วิจัยจนสามารถนำพาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาสู่จุดหมายปลายทาง

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ ศูนย์การบรรจุหีบห่อไทย (วว.) ที่ให้การช่วยเหลือให้การแนะนำด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ดร.พัชรา มณีสินธุ์, ดร.ศิริวรรณ ตั้งประทีป, คุณรัชนิวรรณ กุลจันทร์, คุณวสันต์ ตุ่นคำ ที่ให้การสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นวิทยานิพนธ์นี้ หรือแม้แต่งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ต่างๆ

ขอขอบคุณกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด และชาวเกาะเกร็ดทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและให้กำลังใจในงานประกวดต่างๆจนได้รับความสำเร็จทั้งในระดับประเทศและระดับเอเชียร่วมกับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณแม่นกมล น้อยรัชชกร คุณพ่อชนกร อภิรักษ์มนตรี และจินดารัตน์ อภิรักษ์มนตรี น้องสาว ที่ให้กำลังใจและให้การช่วยเหลือตลอดมา

ขอขอบคุณ อาจารย์สีห์ภูมิ ศรีโสภา ที่ให้การแนะนำสิ่งต่างๆทั้งในเรื่องมนุษย์และการออกแบบ

ขอบคุณ อาจารย์ประทุมทอง ไตรรัตน์ คุณคุสิต เกื้อนอาราม และเพื่อนๆ รุ่น 5 ทุกท่านที่ทำให้ผู้วิจัย ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆเสมอมา

จิตติลป อภิรักษ์มนตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง	VI
สารบัญภาพ	VII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	4
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์.....	9
2.2 ประวัติความเป็นมาของเกาะเกร็ด.....	13
2.3 การบรรจุภัณฑ์.....	21
2.4 หลักการออกแบบกราฟิก.....	45
2.5 การทดสอบบรรจุภัณฑ์.....	58
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
3.2 เครื่องมือในการวิจัย.....	65
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	105
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	105
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	110
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก.....	117
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	141
ภาคผนวก ง.....	153
ประวัติผู้เขียน.....	160

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สถานะของผู้บริโภค.....	53
4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	72
4.2 ชนิดของสินค้าที่ต้องการเป็นลำดับแรกแบ่งกลุ่มตามสถานภาพ.....	74
4.3 ชนิดของสินค้าที่ต้องการเป็นลำดับแรกแบ่งกลุ่มตามเพศ.....	75
4.4 ชนิดของสินค้าที่ต้องการเป็นลำดับแรกแบ่งกลุ่มตามอายุ.....	75
4.5 ชนิดของสินค้าที่ต้องการเป็นลำดับแรกแบ่งกลุ่มตามอาชีพ.....	76
4.6 ชนิดของสินค้าที่ต้องการเป็นลำดับแรกแบ่งกลุ่มตามระดับรายได้.....	77
4.7 ความต้องการให้พัฒนาปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เดิมในด้านต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งกลุ่มตามสถานภาพ.....	79
4.8 ความต้องการให้พัฒนาปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เดิมในด้านต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งกลุ่มตามเพศ.....	80
4.9 ความต้องการให้พัฒนาปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เดิมในด้านต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งกลุ่มตามอายุ.....	82
4.10 การจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ ตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการให้พัฒนาปรับปรุงในแต่ละแนวทางการออกแบบ.....	87
4.11 ปริมาณการจัดลำดับความพึงพอใจในภาพรวมของผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	91
4.12 การประเมินระดับความพึงพอใจในผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์แนวทางที่ 1 ในด้านต่างๆของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	92
4.13 การประเมินระดับความพึงพอใจในผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์แนวทางที่ 3 ในด้านต่างๆของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	93
4.14 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
4.15 แสดงค่าปริมาณการเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ทั้ง 2 ทางเลือกของกลุ่มเป้าหมาย.....	98
4.16 การประเมินระดับความพึงพอใจในผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ในแนวทางที่ 3.....	100

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงลักษณะโลโก้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์.....	11
2.2 แผนที่เกาะเกร็ด.....	14
2.3 ภาพวาดแสดงวิถีชีวิตการทำเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด.....	15
2.4 การทำเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา.....	15
2.5 การทำเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา.....	15
2.6 วิถีชีวิตคนเกาะเกร็ดในปัจจุบัน.....	17
2.7 วิถีชีวิตคนเกาะเกร็ดในปัจจุบัน.....	17
2.8 กลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา เป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของ ภาคกลาง.....	20
2.9 เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด.....	21
2.10 แสดงลักษณะขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ.....	41
2.11 แสดงความกว้างที่มองเห็นในแต่ละระยะจากหิ้ง.....	42
2.12 แสดงผลการศึกษาการอ่านตามแนวตั้งของหิ้งชั้น.....	43
2.13 แสดงผลการศึกษาโอกาสถูกหยิบและขายได้ของสินค้า ณ ความสูงที่แตกต่างกันของหิ้งชั้น.....	43
2.14 แสดงการเคลื่อนไหวของสายตาในการอ่าน.....	44
2.15 แสดงภาพสัญลักษณ์ผลงานออกแบบโดยโรเจอร์ ลูก และ ดอน ชาโนสกี.....	47
2.16 แสดงภาพภาพบนปกหนังสือ.....	48
2.17 ขั้นตอนของการสร้างสรรค์ภาพโดยการตัดทอนรายละเอียด.....	49
2.18 แสดงขั้นตอนการสร้างภาพนามธรรม	49
2.19 กราฟฟิคที่มีต่อการพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมกราฟิกออกแบบ.....	50
2.20 แสดงวิธีการเรียนรู้และการทำความเข้าใจในภาพกราฟิก.....	51
2.21 สมการการออกแบบ.....	51
2.22 พาณิชนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์.....	52
2.23 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการออกแบบกราฟิก.....	55
4.1 รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดประเภทสวยงามที่ผลิตในปัจจุบัน.....	73
4.2 รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดประเภทเครื่องใช้ที่ผลิตในปัจจุบัน.....	74
4.3 รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดที่มีนักท่องเที่ยวสนใจอันดับแรก.....	78
4.4 รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดที่มีนักท่องเที่ยวสนใจอันดับแรก.....	78

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.5 ภาพด้านหน้าของบรรจุภัณฑ์เดิม.....	84
4.6 ภาพแผ่นคลี่ของกล่อง ที่เป็นกล่องชนิดพับขึ้นรูป (Folding carton).....	85
4.7 ผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ แนวทางที่ 1.....	88
4.8 ผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ แนวทางที่ 2.....	89
4.9 ผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ แนวทางที่ 3.....	90
4.10 ผลงานออกแบบแนวทางที่1 แนวทางที่ 2 และแนวทางที่ 3 ในการประเมินครั้งที่ 1.....	91
4.11 ผลงานออกแบบกราฟิกสำหรับโครงสร้างแนวทางที่ 1.....	95
4.12 ผลงานออกแบบกราฟิกสำหรับโครงสร้างแนวทางที่ 3.....	96
4.13 บรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่พัฒนาและผ่านการประเมินแล้ว.....	101
4.14 แบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่พัฒนาสำหรับการผลิตจริง.....	101
4.15 แบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่พัฒนาสำหรับการผลิตจริง.....	102
4.16 รายงานผลการทดสอบการต้านแรงสั่นสะเทือนของบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาแล้ว.....	103